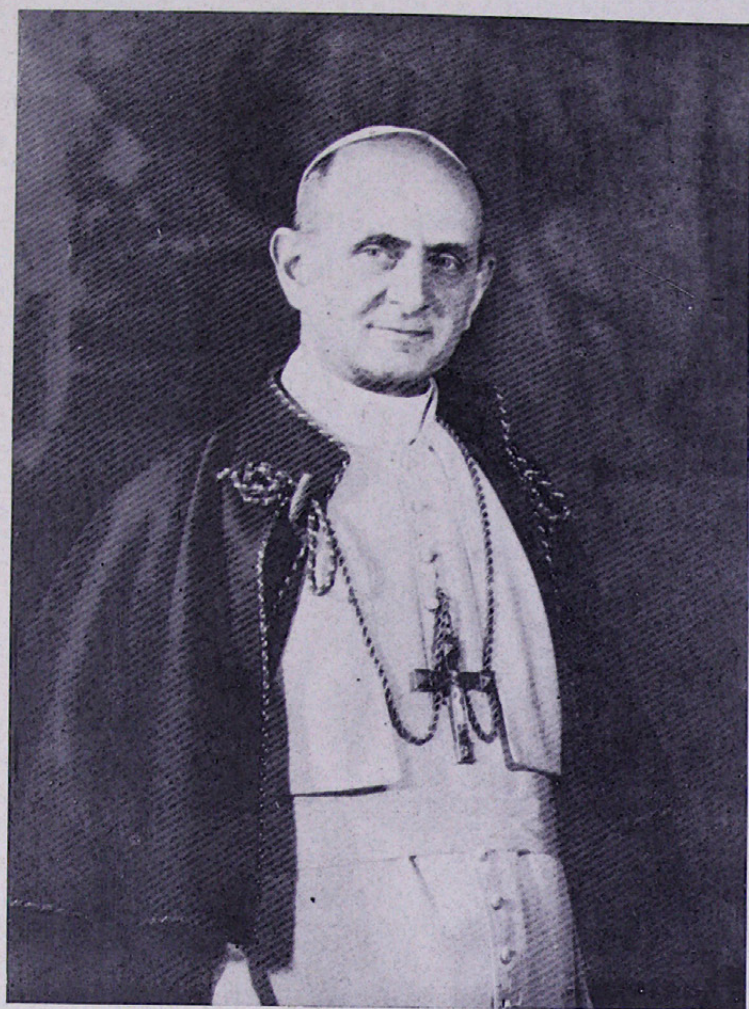
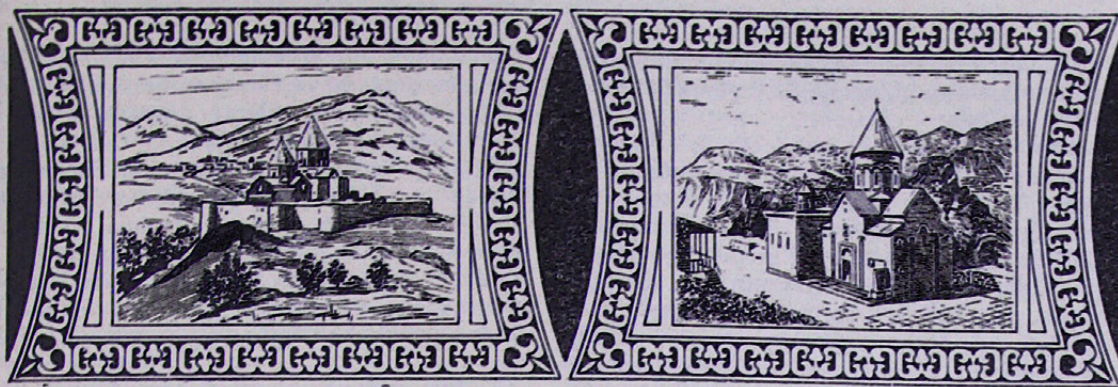

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՊՈՂՈՍ Զ ՊԱՊԸ

Ն. Ս. ՕՏՈՒԹՅՈՒՆ Տ. Տ. ՎԱՋԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Մայր Աթոռի և Վատիկանի միջև կատարված փոխադարձ թղթակցությունների հիման վրա, Ամենայն Հայոց Հայրապետը սույն թվականի մայիսի 8—12 օրերին, պաշտոնական այցելություն տվեց Հռոմի Սրբազան Բաժնաճալապետին:

Պատմական և աննախընթաց սույն այցելության ժամանակ Հայոց Հայրապետի գլխավորած եկեղեցական պատվիրակության շքախմբի կազմում էին՝ Երուսաղեմի և Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքները, հայրապետական պատվիրակներ, արքեպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ:

Վատիկանում Հայոց Հայրապետը դիմավորվում և ողջունվում է որպես գերագույն Հովվապետը Արևելքի հնագույն և պատմական եկեղեցիներից մեկի՝ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու, որը քրիստոնեական առաջին դարից սկսած՝ ա. Թադեոսի և ա. Բարթողիմեոսի քարոզությամբ պահել է իր սուրբ հավատքն ու հոգևոր ժառանգությունը, ժամանակների հոլովույթի մեջ, հաճախ նահատակության գնով:

Իրոք պատմական ու աննախադեպ էր կատարված սույն ուղևորությունը: Հայ եկեղեցու պատմությունը նման մի այլ ուղևորություն չի արձանագրել այն իմաստով, որ այս անգամ Հայոց Հայրապետը պաշտոնական ու թանկագին հյուրն էր լինում Հռոմի Սրբազան Պապի:

Անցյալում, և մանավանդ Կիլիկյան հայկական իշխանության տարիներին, Հայոց Հայրապետները հարաբերության մեջ են ե-

ղել Հռոմի հետ, եկեղեցական բանակցությունների ճանապարհով առավելապես մեր երկրի քաղաքական անբարենպաստ կացությունը բարելավելու նպատակով:

Ամենայն Հայոց Հայրապետի սույն այցելությունը մեր օրերին, սակայն, իր բնույթով և բովանդակությամբ բոլորովին տարբեր ուղևորություն էր: Հայոց Հայրապետը Հռոմ չէր գնացել «վասն քաղաքական ակնկալության», այլ որպես հավասար ընդ հավասարի ողջունելու Հռոմի Բաժնաճալապետին և խոսելու քրիստոնեական եկեղեցին և աշխարհը հուզող բազում հրատապ հարցերի շուրջ:

Հայոց Հայրապետը մայիսի 9-ին Սրբազան Պապին ողջունելով ասում էր.

«Ձեզի կուգանք հեռու աշխարհե մը, սուրբ գրական Արարատի երկրեն, Հայաստանեն, և սուրբ քաղաք Էջմիածնեն, ծննդավայրը և բազմադարյան կեդրոնը հայոց քրիստոնեական հավատքին:

Մենք Ձեզի կուգանք նաև ժամանակի հեռուներեն, քրիստոնեական վկայությանց այնքան դարերու, ինչքան եղան դարերը Բրիստոսի թվագրության շրջանի: Հայ ժողովուրդը ու իր եկեղեցին կենդանի կպահեն այդ վկայությունները սկսյալ ա. Թադեոսի և ա. Բարթողիմեոս առաքյալներու և ա. Գրիգոր Լուսավորչի ժամանակներեն, որոնց ժառանգությանց վրա խառնված է Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին:

Կուգանք Ձեզի, Սուրբ Բաժնաճալապետ և եղբայր Մեր ի Բրիստոս, բերելու մեր եկեղեցվո և Հայաստանի ու սփյուռքի մեղ բո-

վանդակ ժողովուրդի հարգալիք ողջույնը ձեր սուրբ մեծ եկեղեցիին, և շնորհներով լի Ձեր անձինք»:

Մայիսի 10-ին, կիրակի օր, ս. Պետրոս տաճարում Սրբազան Պապը, ողջունելով Ամենայն Հայոց Հայրապետին, ասում էր. «Մենք այսօր պատիվը և ուրախությունն ունենք մեր մեջ ունենալու բացառիկ մի հյուրի՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ին, որը եկել է ս. Էջմիածնից՝ Հոռմի եկեղեցուն բերելու ողջույնը Հայաստանյայց փառավոր եկեղեցու, որն այնքան հարուստ է սրբերով և մարտիրոսներով»:

Տ. Տ. Վազգեն Ա. Հայոց Հայրապետի գահակալության տարիներին հայ եկեղեցին, Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի գլխավորությամբ, հանդես է եկել քույր եկեղեցիների հետ ամձնական շփում և հարաբերություն զարգացնելու ոգով և ցանկությամբ:

Այս ոգով առաջնորդված, 1956 թվականից ի վեր Հայոց Հայրապետը բազում պաշտոնական այցելություններ է տվել քույր եկեղեցիների պետերին, ինչպես այդ ծանոթ է բոլորին:

Հայոց Հայրապետի սույն այցելությունը Հոռմ և հանդիպումն ու ողջագործումը Պողոս Զ Սրբազան Պապի հետ, առաջնորդվում էր նույն սկզբունքներով:

Երկար տարիների ընդմիջումից հետո, դարձյալ Տ. Տ. Վազգեն Ա. կաթողիկոսի օրով բարեկամական նոր կապեր և հարաբերություններ սկսվեցին ու զարգացան Մայր Աթոռի և Վատիկանի միջև: Դրա արտահայտությունը հանդիսացավ հայ եկեղեցու մասնակցությունը Վատիկանի Բ ժողովին որպես դիտորդ՝ 1963—1965 թթ. և Հոռմի եկեղեցու ներկայացուցիչների այցելությունը Մայր Աթոռ 1965 թվականին և ապա 1969 թվականի աշնանը՝ Հայոց Հայրապետի ծննդյան 60-ամյակի հանդիսություններին:

Վատիկանում մայիսի 8—12 օրերը եղան ճշմարտապես պատմական և բացառիկ օրեր, երբ երկու Հայրապետները ս. Պետրոս Մայր տաճարում, ս. սեղանի առաջ, ողջագործվեցին և ուխտեցին առավել ամրապնդել Հոռմեական Կաթողիկ և Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցիների եղբայրական կապերը, քրիստոնեական միության ճշմարիտ ոգով և սիրով, ապագա ավելի սերտ համագործակցության ցանկությամբ:

Հայոց Հայրապետի Հոռմ այցելությունը մեծ իրադարձություն էր մեր ժամանակների միջեկեղեցական հարաբերությունների պատմության մեջ:

Մեր ապրած ժամանակաշրջանը Էկումենիկ շարժման ժամանակաշրջան է: Արդի եկեղեցական կյանքի պայմաններում միջեկեղեցական մտան հանդիպումներ, շփումներ

օգտակար են և անհրաժեշտ՝ Քրիստոսի եկեղեցու միջև իրարհասկացողության, համագործակցության, եղբայրության և սիրո մթնոլորտ ստեղծելու համար:

Ամբողջ աշխարհը, ընկերային, հարսարական ողջ կյանքը շարժման մեջ է: Տեղաշարժի մեջ է նաև քրիստոնեական եկեղեցին: Վերակենդանության մի նոր շունչ է թափանցել եկեղեցու առաքելության և կոչման մեջ: Վերջ է գտել հին ժամանակների հատուկ եկեղեցիների մեկուսացման շրջանը:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը մայիսի 11-ին Վատիկանում, Սրբազան Պապի գրադարանում, պատմական հանդիպման ժամանակ շեշտում էր.

«Այս օրերուն նոր էջ բացինք հայոց եկեղեցւո պատմության մէջ: Երանի թե սուրբ Հոգւո ներշնչմամբ Մենք և Մեր հաջորդները կարողանանք այս մաքուր էջին վրա արձանագրել վկայությունները մեր սիրուն մեր եղբայրության և մեր քրիստոսանվագործերուն»:

Երկու սրբազնասուրբ Հայրապետներ արտագին ողջագործումը, կատարված սրբազան, հասարակաց աղոթքներն ու արարողությունները, պաշտոնական ընդունելությունները, միջեկեղեցական գրույցները ուխտագնացությունները դեպի վանքերն ու պատմական տաճարները, պայծառ արտահայտություններն էին, որ շատ բան է փոխված եկեղեցիների անցյալի պատմության հաճախ տխուր և դառն էջերի մեջ:

Արդարև, նշում էր Հայոց Հայրապետը մայիսի 8-ին Հոռմում Իր բարձր պատվի տրված առաջին պաշտոնական ճաշկերպին, որ «եկած է ժամանակը որպեսզի բոլոր եկեղեցիները մոտենան իրարու և միասին աղոթեն, միասին ներշնչվին, մեկը մյուսով գործանան և միատեղ գործեն Աստուծո փառքին և մարդու փառքին համար»:

Քրիստոնեական եկեղեցիների եղբայրական ու իրավ մերձեցումով և անշահախնդ համագործակցությամբ միայն կարող է գրանալ Քրիստոսի ընդհանրական եկեղեցին և իր նախախնամական առաքելությունն կոչումը կատարել ներկա կյանքի դժվար ու բարդ պայմաններում, լինել համարձակ ընդ դիպուկի մեջ աշխարհի հետ, ապրել գործել մարդկության ծոցում, աշխարհի հետ և աշխարհի մեջ:

Մայիսի 12-ին, չորեքշաբթի օրը, Վատիկանում ստորագրված համատեղ հայտարարության մեջ երկու Հոգևոր Պետերը, «գլխից իրենց հովվապետական պարտականություններին, հրավեր են ուղղում բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես կաթողիկե եկեղեցու և Հայաստանյայց առաքելական

կեղեցու զավակներին՝ առավել հավատարմությամբ պատասխանելու նորը Հոգու կոչին, որը մղում է նրանց դեպի առավել խոր միություն, մեր բոլորի Փրկչի կամքի համաձայն, և որը առավել բեղմնավոր կդարձնի քրիստոնյաների ծառայությունը աշխարհին»:

Երկու Հովվապետները միաժամանակ ցանկություն են հայտնում, որ քրիստոնեական կյանքի բոլոր բնագավառներում և ողջ եկեղեցու կյանքում զարգանա առավել սերտ մի համագործակցություն:

«Հասարակաց աղոթքը, փոխադարձ հոգեվոր օգնությունը, այսօրվա աշխարհի հարցերին ճշմարտապես քրիստոնեական լուծման սկզբունքներ գտնելու նպատակով գործադրվող միացյալ ջանքերը թանկագին միջոցներ պիտի լինեն այնքան ցանկացված ամբողջական միության այն որոնման ծառայության համար»:

Այսօր քրիստոնեական ընդհանուր եկեղեցու առաջ դրված հոգևոր, բարոյական, դաստիարակչական և ընկերային հիմնական հարցերից մեկը՝ դա ազգերի և ժողովուրդների խաղաղ ու բարօր կյանքի ապահովությունն հարցն է, որպես քրիստոնեական արդարության և սիրո աստվածային պատգամ:

Այսօր աշխարհը, մեր օրերի մարդկությունը ապրում են ոգեկան տագնապի, բարոյական անհավասարակշռության, ընկերային խոր հակասությունների մի ժամանակաշրջան:

Մարդկությանը դեռևս պակասում է հոգեկան ապահով կովան, առաջնորդող լույս և ներքին անդորրություն:

Ահա թե ինչու երկու Հայրապետները՝ Պողոս Զ Պապը և Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, Ավետարանի պատգամների լույսի տակ իրենց ձայնն են բարձրացնում համատեղ հայտարարության մեջ նաև արդիականության կարևոր հարցերի պաշտպանության ի նպաստ, ինչպիսիք են ընկերային արդարության, ժողովուրդների եղբայրության և մանավանդ կայուն և երկարատև խաղաղության պաշտպանության հարցը:

«Պողոս Զ Պապը և Վազգեն Ա կաթողիկոսը բարձրացնում են իրենց ձայնը մի հանդիսավոր կոչի մեջ՝ ուղղված բոլոր նրանց, որոնք ազդեցություն ունեն ազգերի և ժողովուրդների կյանքի վրա, այն նպատակով, որ նրանք ջանան փնտրել և գտնել բոլոր հնարավոր միջոցները՝ վերջ տալու պատերազմներին, ատելությանը, ֆիզիկական և բարոյական բռնությանը, մարդու կողմից մարդու հանդեպ կատարվող ամեն մի ճրճման:

Նա, որ մեր խաղաղությունն է, թող այնպես անի, որ այս կոչը լսելի լինի»:

Ծմաբարտապես բացառիկ ու պատմական եղավ Ամենայն Հայոց Հայրապետի ինններորդ ուղևորությունը, միջեկեղեցական և պետական մակարդակի վրա:

Հայոց Հայրապետը ամեն տեղ՝ Հռոմ, Վենետիկ, Միլանո, Փարիզ, Լիոն, Վալանս, Մարսել, Մոնակո, Լիսաբոն և այլուր եղավ թանկագին և սիրելի հյուրը կաթողիկ եկեղեցու և պետական իշխանությանը՝ արժանապատվ բացառիկ պատիվների: Այս առթիվ ամեն տեղ կատարված էկումենիկ աղոթքներն ու հանդիպումները ամրապնդում էին Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի և բոլոր եկեղեցիների բարեկամական կապերը, հետագա ավելի սերտ և գործարար համագործակցության համար: Իսկ արտասանված ողջույնի խոսքերն ու ճառերը հանդիսացան խանդավառ վկայություններ՝ հայ եկեղեցու դերի և առաքելության նշանակությանը, ինչպես անցյալում, նաև մեր օրերում:

Հայրապետական ինններորդ ուղևորության առիթով Իտալիայի, ողջ Ֆրանսիայի հայությունը և հարևան երկրներից՝ Ավստրիայից, Բելգիայից, Գերմանիայից, Ծվեցարիայից, Անգլիայից, Հունաստանից, ինչպես նաև հեռավոր ԱՄՆ-ից, Եգիպտոսից, Բելրուսից, Իրանից ժամանած բազմաթիվ հայեր, դարձյալ ապրեցին հոգևոր ուրախության, ազգային հպարտության, քաղցր և անմոռանալի տոնական օրեր, շնորհաբաշխ ներկայությանը Հայոց Հայրապետի:

Հայոց Հայրապետը Իր այցելած համայնքների ողջ հայությանը տարավ անձամբ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի օրհնությունն ու վերածնված Հայոց երկրի ողջույնն ու բոլոր սրբուներն ու հոգիները պաշտառացրեց ս. Էջմիածնի հոգևոր բարձունքներից ճառագայթող լույսով, հայրենաշունչ պատգամներով և միավորեց հայկական ոգեկանության դրոշմով:

Ու վերադարձավ Հայոց Հայրապետը Իր Աթոռը՝ հոգեպես մխիթարված, առավել գորացած ու վճռական՝ շարունակելու Իր հոգեվոր, եկեղեցական, հայրենասիրական առաքելությունը՝ ի պաշտոնություն հայ եկեղեցու, ի մխիթարություն հայ ժողովրդի և ի բարօրություն հայրենյաց, ինչպես նաև միջեկեղեցական և պետական շրջանակներում բարձր պահած հայ հավատքի դարավոր ջահը, հայ եկեղեցու սուրբ անունը և Մայր Աթոռի հայրապետական իշխանության հեղինակությունն ու հմայքը:

«Բև պարծի այսօր, սուրբ եկեղեցի», ով մեծդ Հայրապետ Ս. Ս. Վազգեն Ա կաթողիկոս Ամենայն Հայոց: